

~~ff 1121~~

SPRAWOZDANIE
Z BADAŃ NAUKOWYCH PROWADZONYCH
W ĆWICZENIU SZKIELETOWYM NR. 300

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WF
Archiwum Działu Zbiórki Specjalnych

~~ff 1121~~
42502

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~

~~f 1121~~

SPRAWOZDANIE
Z BADAŃ NAUKOWYCH PROWADZONYCH
W ĆWICZENIU SZKIELETOWYM NR. 300

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Historii Specjalnych

~~№ ewid.~~ 42502

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
Egz. Nr do 2

~~Pf 562~~

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

SPRAWOZDANIE NAUKOWE

z badań prowadzonych w ramach ćwiczenia szkieletowego nr 300 Akademii Sztabu Generalnego WP w dniach 19-27.06.1981 r.

Powołana rozkazem organizacyjnym Komendanta ASG WP nr Pf 174 z dnia 4.06.1981 r. grupa badawcza w składzie:

- płk dr Marian LASZCZYK - kierownik grupy
- mjr dypl. Julian MAJ
- kpt. Dominik STRASBURGER

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Infa. Zbiorów Specjalnych
Ks ewid. 42502

przeprowadziła w toku ćwiczenia szkieletowego nr 300 wycinkowe badania następujących problemów:

1. Organizacja zabezpieczenia wejścia do bitwy operacyjnej grupy manewrowej armii.
2. Wpływ celu działania, charakteru zadań oraz warunków na ugrupowanie operacyjnej grupy manewrowej.
3. Optymalizacja wydzielonych sił i środków oraz stosowanych sposobów działania dla niszczenia środków napadu jądrowego, stanowisk dowodzenia i elementów tyłowych.

Celem badań było wypracowanie poglądów dotyczących organizacji i działania operacyjnej grupy manewrowej w operacji zaczepnej armii oraz zweryfikowanie aktualnie istniejącej teorii problemu w oparciu o rozwiązania ćwiczących sztabów i wnioski kadry kierowniczej.

Ćwiczenie pozwalało objąć badaniami jedynie wybrane zagadnienia z pośród szerokiego ich zbioru. Jednocześnie skrajnie ograniczony ilościowy skład grupy zmuszał do stosowania niewielkiej liczby stosunkowo prostych metod badawczych. W procesie badań wykorzystano zatem takie metody, jak: obserwacja pracy zespołów ćwiczących, badania dokumentacji opracowanej przez sztaby,

wywiady z wybranymi osobami funkcyjnymi zespołów ćwiczących i kierownictwa, wysłuchiwanie decyzji i meldunków oraz dyskusja wewnątrz zespołu badawczego. Wnioski z badań zostały skonfrontowane z wnioskami grupy omówienia ćwiczenia.

Mając na względzie cele ćwiczenia i sposób jego przeprowadzenia, jak również możliwości badawcze grupy, przedstawione w niniejszym sprawozdaniu wnioski nie mogą być traktowane jako pełne i całkowicie obiektywne, a tym samym wolne od zastrzeżeń zarówno natury merytorycznej, jak i formalnej. Aby mogły one stać się faktami naukowymi, muszą być poddane wielokrotnej weryfikacji w toku innych ćwiczeń przy użyciu odpowiednich metod i środków.

PROBLEM BADAWCZY Nr 1

"ORGANIZACJA ZABEZPIECZENIA WEJŚCIA DO BITWY OPERACYJNEJ GRUPY MANEWRWEJ ARMII"

I. Założenia badawcze

Stosownie do założonych celów i sytuacji operacyjno-taktycznej ćwiczenia szkieletowego głównym celem badawczym problemu było ustalenie warunków zapewniających bezkolizyjne wejście do bitwy operacyjnej grupy manewrowej w toku operacji zaczepnej armii.

Wysiłek zespołu badawczego skoncentrowano głównie na przebadaniu podstawowych zagadnień, tj.:

- kompleksowego wysiłku armii mającego na celu zapewnienie warunków zorganizowanego wprowadzenia operacyjnej grupy manewrowej do bitwy;
- przedsięwzięć dowództwa i sztabu OGM koordynujących podejście, rozwinięcie i wejście do bitwy w skomplikowanej sytuacji operacyjno-taktycznej.

Badaniami objęto ćwiczący sztab 3 A oraz sztab 7 DPanc wydzielonej do działań jako operacyjna grupa manewrowa armii. Prowadzone badania stanowiły kontynuację i rozwinięcie dotychczasowych doświadczeń mających na celu zebranie dostatecznej ilości wiarygodnych wniosków pozwalających na opracowanie tematu: "Organizacja i działanie operacyjnej grupy manewrowej armii w operacji zaczepnej".

II. Wyniki badań

1. Warunki określające sytuację operacyjno-taktyczną i ich wpływ na koncepcję wprowadzenia do OGM ^{Dziw} 3 A po przegrupowaniu na dużą odległość i kilkunastogodzinnej regeneracji w rejonie wyjściowym w dniu 22.06. przeszła do operacji zaczepnej w składzie głównego zgrupowania uderzeniowego frontu. Dowódca armii posiadając cztery DZ ~~z~~ jedną DPanc /7 DPanc/ zdecydował jedyny związek pancerny użyć w operacji jako operacyjną grupę manewrową armii. Podczas wypracowania decyzji przez dowódcę armii wyłonił się dylemat, czy 7 DPanc wykorzystać dla potęgowania uderzenia na głównym kierunku uderzenia armii, czy też użyć ją do działań rajdowych na tyłach przeciwnika jako OGM. Zdecydowano się na drugą alternatywę.

Za przyjętym rozwiązaniem przemawiało wiele czynników, natomiast podważały jego słuszność głównie dwa z pośród nich, a mianowicie:

- teren w pasie armii na całą głębokość operacji był w 70 % zalesiony i pocięty przeszkodami wodnymi (z których najszersze to ODRA i WARTA) co uniemożliwiło pełne wykorzystanie walorów dywizji pancernej w tego rodzaju działaniach;
- brak dostatecznie silnego związku taktycznego do działań na kierunku głównego uderzenia, zwłaszcza wobec groźby silnego przeciwuderzenia nieprzyjaciela.

Powyższe argumenty podważają słusność użycia jedyne-
go związku pancernego do działań manewrowych w głębi i w
terenie zalesionym, w którym krótkie horyzonty pozbawiły
czołgi T-72 wykorzystania najsilniejszego waloru jakim
jest zasięg ognia. Jednocześnie teren lesisty zamieniony
przez przeciwnika w strefę zapór i niszczeń przy jedno-
czesnym dużym nasyceniu jego wojsk w środki przeciwpan-
cerne /z których większość to środki do walki z bliska/
utrudniał szybkie rajdy oddziałom pancernym pozbawionym
osłony piechoty i narażał na duże straty.

Na podstawie wywiadu zmierzającego do wyjaśnienia
przyjętego przez ćwiczących rozwiązania grupa badawcza
ustaliła, że nie miały wpływu na użycie DPanc w charakterze
OGM wywarło schematyczne wzorowanie się na poprzednich
ćwiczeniach, w których zawsze do tego typu zadań wydzie-
lano pancerne związki taktyczne. Analiza warunków okre-
ślających sytuację operacyjno-taktyczną wskazuje, że ro-
dzaj i skład wydzielonych sił do operacyjnej grupy mane-
wrowej powinien zawsze odpowiadać istniejącym warunkom.
W niektórych sytuacjach bardziej skutecznym może okazać
się użycie w charakterze OGM dywizji zmechanizowanej
lub ^{nawet} nowej /wyjątkowo/ specjalnie dobranej i zorganizowa-
nego zgrupowania.

Kolejnym problemem wynikającym z sytuacji operacyjno-
taktycznej jest wybór czasu wprowadzenia do bitwy ope-
racyjnej grupy manewrowej. Badania potwierdzają możliwość,
a nawet konieczność wprowadzenia OGM do bitwy po przełama-
niu taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela. Jednak kon-
kretny czas wejścia powinien wynikać z rezultatów ^{walki} naj-
korzystniejszą warunki bezkolizyjnego wprowadzenia do
bitwy OGM.

W ćwiczeniu szkieletowym operacyjną grupę manewrową
3 A wprowadzono na początku drugiego dnia operacji, tj.
o 4.00 23.6. W rezultacie walk pierwszego dnia operacji

dokonano przełamania taktycznej strefy obrony. W ciągu nocy poprzedzającej wejście do bitwy OGM tempo natarcia wojsk pierwszego rzutu było bardzo niskie wskazujące na to, że nieprzyjaciel skutecznie wykorzystuje warunki nocy dla przegrupowania sił i zamknięcia dokonanego wyłomu. W tej sytuacji zaplanowanie i wprowadzenie do bitwy OGM o 4.00 23.6. były jednocześnie ze wznowieniem działań przez pierwszy rzut operacyjny na początku drugiego dnia operacji. W tych warunkach wejścia do bitwy OGM była narażona na angażowanie sił i środków do rozbicia nieprzyjaciela na odcinku wejścia, co w sposób niebezpieczny wydużało krytyczny moment rozwinięcia i wejścia do walki oraz szybkiego wtargnięcia w ugrupowanie przeciwnika.

W ćwiczeniu 7 DPanc jako OGM-3A wchodziła do walki poprzez dwie niedostatecznej wielkości luki w ugrupowaniu nieprzyjaciela, z których jedna posiadała szerokość 2,5 km, a druga 4 km i w warunkach niepełnego obezwładnienia środków ogniowych przeciwnika. W rezultacie nie mogła uzyskać wysokiego tempa działań i szybko oderwać się od sił głównych armii.

W drugim dniu operacji 3 A jej dowódca w okresie niepełna 10 godzin rozwiązywał trzy niezwyklej wagi i złożoności problemy operacyjne. Były to: wprowadzenie operacyjnej grupy manewrowej, odparcie przeciwuderzenia odwodu Północnej Grupy Armii oraz wprowadzenie do bitwy drugiego rzutu armii. Nic więc dziwnego że zadania związane z każdym z tych wydarzeń nie mogły być zabezpieczone z całą mocą, zdecydowaniem i w myśl zasady masowania sił. Dotyczyło to głównie trudnego do realizacji w tak krótkim czasie manewru lotnictwa, artylerii, odwodów oraz osiągnięcia przez nie gotowości do wykonania kolejnego zadania. Wywarło to wpływ na niepełne zabezpieczenie przez armię wejścia do bitwy operacyjnej grupy manewrowej.

Dyskutowano, czy taka sytuacja może być inaczej rozwiązana przez dowódcę i sztab armii. Zdaniem większości można, ponieważ jedynie działanie przeciwnika było wymuszone na które armia nie posiadała większego wpływu. Natomiast pozostałe zadania wynikały z planów, kalkulacji i sterowania walką przez armię i mogły być lepiej zgrane z realnymi możliwościami manewrowymi lotnictwa, artylerii, wojsk inżynieryjnych itp.

2. Zadanie operacyjnej grupy manewrowej w operacji zaczepnej 3 A i jego wpływ na organizację wprowadzenia do bitwy

7 DPanc będąc w trakcie zajmowania rejonu wyjściowego o 18.00 21.6. czasu operacyjnego otrzymała następujące zadanie: " Do 6.00 22.6. odtworzyć zdolność bojową w wyznaczonym rejonie wyjściowym i być w gotowości do działania jako OGM-3A w kierunku: ŻAGAŃ, POŁĘCNO, OSINÓW LUBUSKI, MYŚLIBÓRZ. Przewidywane wejście do walki rano 23.6. z rubieży: 2 km wsch. ŻAGAŃ - 1 km płn. ŻARY, którą zabezpieczy 8 DZ ogniem 10 dywizjonów artylerii. Przewidywane wzmocnienie i wsparcie: 8 prplot "OSA", 5/3 ABAA, k.GSP z 31 abpont, kpont z 31 appont, 2 p/wyloty śm.transportowych /w tym jeden do 11.00 23.6/, 3 e/1 śm. bojowych, 1 p/1 śm.transp. na dowóz śr.materiałowych, 4 p/1 LMB /SU-17/". Dowóz środków materiałowych dla dywizji planowano realizować transportem armijnym zgodnie z wytycznymi kwatermistrza 3 A.

W kolejnych zarządzeniach sztab 3 A szczegółowiej precyzował zadanie dla OGM. Ostatecznie miała ona działaniami rajdowymi zniszczyć 50 pr"L" i składy AS, samoloty na lotnisku KOWALÓW, SD PGA w rej. GORZÓW WLK., baterię "P" w rejonie WITNICA. Desantami śmigłowcowymi i OW opanować przeprawy na ODRZE w rejonie KROSNA. Z marszu sforsować rz. ODRĘ na odcinku KROSNO-SARBIA i do końca dnia opanować

przyczółek w rejonie pñn-zach. KROSNO stwarzając warunki do dalszych działań w kierunku SZCZECINA.

Zadanie OGM było trzykrotnie uściślane. Podstawowe trudności jakie napotykało dowództwo i sztab armii dotyczyły takich zagadnień jak: precyzowanie zadania, ustalenie składu i sposoby przygotowania OGM do działań, ustalenie terminu i sposobu zabezpieczenia wprowadzenia grupy do działań, a także jej wsparcia w toku walki. Trudności te wynikały przede wszystkim z braku kompleksowego teoretycznego opracowania tego tematu, a w związku z tym - niewystarczającym przygotowaniem ćwiczących sztabów w zakresie tej problematyki.

W ostatecznej wersji OGM 3 A miała zadanie zwalczania w toku działań 12 różnorodnych obiektów. Rozmieszczenie i charakter tych obiektów przedstawia schemat - załącznik nr 1.

Podczas planowania działań OGM nie uwzględniono w pełni systemu obrony terytorialnej nieprzyjaciela. Ogół tych sił, a przede wszystkim OT i policji pogotowia, może skutecznie paraliżować działania OGM.

Reasumując, należy stwierdzić, że o treści zadania, głębokość i czasie ^{działania} zadania decyduje sytuacja operacyjno-taktyczna i zamiar prowadzenia operacji. Każdorazowo dla OGM należy precyzyjnie określać operacyjny cel jej działania, który stanowi podstawę szczegółowego precyzowania zadań. Istotne znaczenie posiada czas na organizację działań OGM. W założeniach ćwiczenia (nr 300) 7 DPanc dysponowała czasem 34 godzin licząc od otrzymania zadania do rozwinięcia na rubieży wejścia do bitwy. W prowadzonych wywiadach i dyskusjach dominował pogląd, że ze względu na potrzebę szczególnie precyzyjnego uzgodnienia wszystkich sposobów działania oddziałów i pododdziałów na tyłach wroga, dysponowany czas 34 godzin jest raczej

dolną - minimalną granicą potrzeb czasowych. W motywacjach zwracano uwagę, że stosowane przez OGM niewyuczone formy walki wymagają dokładnego przeszkolenia wojsk wyznaczonych do wykonania poszczególnych zadań na tyłach wroga.

Czasokres samodzielnego działania OGM armii w głębi operacyjnego ugrupowania nieprzyjaciela uwarunkowany jest treścią zadań i warunkami ich wykonania, skonfrontowanymi z rzeczywistymi możliwościami operacyjnej grupy manewrowej. W zależności od tych czynników czas samodzielnego działania OGM może wynosić 1-3 doby.

Dogodne warunki wprowadzenia grupy do bitwy mogą występować po przełamaniu taktycznej strefy obrony, a w zasadzie po zaangażowaniu przez nieprzyjaciela bliższych odwodów operacyjnych. Wprowadzenie OGM celowym jest planować z 2 rubieży. Luka wywalczona przez wojska pierwszego rzutu zapewniająca dogodne warunki wprowadzenia jednocześnie co najmniej dwóch pułków powinna wynosić około 10 km szerokości. Wydaje się, że w trudnych sytuacjach uniemożliwiających wywalczenie luki o tak znacznej szerokości, możliwe jest wejście OGM poprzez dwa oddzielne wyłomy o pojemności pułku każdy.

Z problemami zabezpieczenia wprowadzenia do bitwy OGM wynikającymi z celu działania i postawionych zadań wiążą się zagadnienia odpowiedniego jej wzmocnienia oraz wsparcia.

3. Zabezpieczenie wejścia do bitwy OGM - 3 A

7 DPanc jako OGM-3 A wchodziła do bitwy poprzez dwie luki w ugrupowaniu nieprzyjaciela, których szerokość wynosiła 2,5 oraz 4 km. Czyniło to całokształt wejścia dywizji procesem trudnym i złożonym. Na korzyść OGM działał JPR armii, którego zadaniem było inżynierskie rozpoznanie rubieży wejścia do bitwy. Utrzymanie dróg powierzone było

pododdziałom inżynieryjno drogowym z 3 ABSap. Drogię zapasową utrzymywał OZR-8 DZ będącej w styczności z nieprzyjacielem. Również przejścia w polach minowych miała wykonać i zabezpieczyć 8 DZ podobnie jak i osłonę lewego skrzydła na rubieży wejścia OGM poprzez rozwinięcie OZap.

W czasie od "G-1" do "G+1" godz. kZR UKF z 2/13 prz dokonywała zakłóceń środków radiowych npla na głębokość 25 km. Od G-30 do G+1 wykonywano zakłócenia łączności radioliniowej nieprzyjaciela na głębokość do 80 km przy pomocy dwóch śmigłowców zakłóceń. OGM posiadała również zapewnioną osłonę r/lok na głębokość 80 km przez bZR/lok.

Artyleryjskie przygotowanie wejścia do działań OGM polegało głównie na bezwładnieniu środków ogniowych zwłaszcza na skrzydłach luk oraz pomiędzy nimi. Było ono planowane w czasie od "G" - 30' do "G" - 2' i zakładało następujący układ:

- od "G" - 30' do "G" - 27' - NO na artylerię, środki OPL oraz WRE nieprzyjaciela;
- od "G" - 27' do "G" - 17' - uderzenie lotnictwa i śmigłowców bojowych w celu obezwładnienia bliskich odwodów nieprzyjaciela oraz punktów jego oporu na skrzydłach luk;
- od "G" - 17' do "G" - 2' - NO na siły żywe i środki ogniowe nieprzyjaciela na rubieży wejścia do działań OGM.

Powyższe zadania ogniowe wykonywało 10 dywizjonów artylerii ze składu AGA - 3 oraz będącej w styczności artylerii 8 DZ.

Artyleryjskie wsparcie działań OGM planowano prowadzić metodą pojedynczych ześrodkować ogniowych 8 dywizjonów artylerii na głębokość 12 km. Wsparcie działań na dalszej głębokości przewidywano realizować ogniem 5 dywizjonów artylerii ciężkiej z AGA-3.

Oskłonę przeciwlotniczą miały zapewnić: 31 pr "KUB", 7 pr "KUB", oraz 50 pr "OSA". Oskłonę działań w głębi miało zapewnić ponadto lotnictwo myśliwskie poprzez ciągłe dyżurowanie w powietrzu. Rozwiązanie to kwestionował płk MIROWSKI wykazując konieczność koncentrowania wysiłku IM w ważnych okresach działań OGM.

Powyższe wzmocnienie i wsparcie OGM oraz sposób zabezpieczenia jej wejścia do działań nie zapewniało w pełni warunków bezkolizyjnego wejścia do bitwy. Głównym mankamentem przyjętego systemu był niedostateczny udział wojsk pierwszego rzutu armii na korzyść OGM oraz rozproszenie wysiłku - zwłaszcza lotnictwa.

PROBLEM BADAWCZY Nr 2

"WPŁYW CELU DZIAŁANIA, CHARAKTERU ZADAŃ ORAZ WARUNKÓW NA UGRUPOWANIE OPERACYJNEJ GRUPY MANEWRWEJ"

I. Założenia badawcze

Przed badaniami problemu postawione zostały następujące cele badawcze:

- sprawdzić zasadność obowiązujących poglądów na ugrupowanie bojowe operacyjnej grupy manewrowej w świetle celu działania, charakteru zadań oraz warunków ich wykonania;
- ustalić stopień przydatności istniejącej struktury organizacyjnej i wyposażenia DZ/DPanc/ do działań w głębi operacyjnej nieprzyjaciela w znacznym oderwaniu od sił głównych wojsk własnych;
- ustalić kryteria i warunki jakim winno odpowiadać ugrupowanie operacyjnej grupy manewrowej armii w operacji zaczepnej

prowadzonej środkami konwencjonalnymi i z użyciem broni masowego rażenia.

Badania prowadzone^v w okresach organizacji działań, wejścia OGM do bitwy i jej walki w głębi w sytuacji oderwania od wojsk własnych. Wnioski uzyskane z obserwacji działań OGM w fazie wejścia do bitwy i walki w głębi posiadają charakter subiektywny, ponieważ opierają się na reakcji zespołów podgrywających o różnym stopniu przygotowania i znajomości problemu.

Najcenniejszy materiał przewidywano uzyskać poprzez stosowanie następujących metod badawczych:

- analizę opracowanych dokumentów;
- uzasadnianie przez ćwiczących podjętych decyzji;
- dyskusję z ćwiczącymi oraz oficerami kadry naukowo-dydaktycznej;

II. Wyniki badań

OGM^x niezależnie od szczebla, który ją organizuje, powinna być zdolna do prowadzenia działań w wymiarze lądowo-powietrznym oraz charakteryzować się dużą siłą uderzeniową, ruchliwością, manewrowością, możliwością pokonywania trudnego terenu, a głównie samodzielnością i samowystarczalnością podczas wykonywania zadań w głębi operacyjnej npla.

Spełnienie powyższych wymagań jest możliwe wówczas, kiedy dywizja czy też armia^x mająca działań jako OGM zostaną wzmocnione odpowiednimi siłami i środkami w szczególności śmigłowcami bojowymi. Konieczne jest również dokonanie zamiany lub zrezygnowanie nawet z niektórych mniej manewrowych pododdziałów i środków walki np.: drt, dar, paplot /prplot Kub/ itp.

---

x/ W dalszych rozważaniach będzie brana pod uwagę OGM organizowana na bazie dywizji.

Wyniki przeprowadzonych badań przez grupę naukowo-badawczą potwierdzają taką celowość 7 DPanc do działania jako OGM otrzymała 8 prplot "OSA" zostawiając swój organiczny pułk. Wydaje się, że drt ze względu na małą manewrowość oraz wrażliwość na oddziaływanie npla nie powinien działać w składzie OGM. Natomiast artylerię ciągniętą maksymalnie zastąpić artylerią samobieżną typu "GOŹDZIK" oraz większym przydziałem lotnictwa szczególnie myśliwsko-bombowego i bombowego. Takie zmiany oraz uzupełnienia etatowego składu dywizji zmechanizowanej czy też pancerniej stwarza^{ją} możliwości spełnienia warunków jakim OGM winna odpowiadać i pozwoli^{wia} dowódcy OGM na stworzenie odpowiedniego ugrupowania zapewniającego wykonanie postawionego zadania.

Ugrupowanie bojowe OGM zależy od wielu czynników, a w szczególności od:

- sytuacji operacyjno-taktycznej;
- ^{celu} toku działania i charakteru zadania;
- ilości i jakości posiadanych sił i środków oraz wsparcia, osłony i zaopatrywania przez szczebel nadrzędny;
- warunków terenowych.

Grupa naukowo-badawcza biorąc pod uwagę ^{wyniki} warunki analizy sytuacji operacyjno-taktycznej ćwiczenia oraz uwzględniając wnioski z dotychczasowych badań stwierdza, że przyjęcie odpowiedniego ugrupowania bojowego jest najważniejszym elementem decyzji dcy OGM, wywierającym największy wpływ na wykonanie ~~zadania~~ bojowego.

Ugrupowanie bojowe OGM powinno zapewnić:

- ciągłe prowadzenie rozpoznania npla w bezpośredniej styczności, w głębi i na skrzydłach;
- możliwość prowadzenia samodzielnych działań przez poszczególne elementy ugrupowania bojowego, a głównie pułki zmechanizowane /czołgów/ podczas niszczenia wyznaczonych

- obiektów npla;
- możliwość współdziałania poszczególnych elementów ugrupowania bojowego podczas równoległego działania przez nie w głębi;
  - możliwość potęgowania siły uderzeniowej i ogniowej w czasie wykonywania zadania bojowego;
  - trwałe i ciągłe dowodzenie OGM;
  - możliwość ciągłego uzupełniania środkami materiałowymi poszczególnych elementów ugrupowania bojowego;
  - ciągłe ubezpieczanie i ochronę;
  - możliwość natychmiastowego użycia do działań w wypadku niespodziewanego napotkania sił npla w głębi obrony;
  - właściwą osłonę z powietrza zasadniczych sił grupy;
  - wysoką manewrowość i jak najmniejszą wrażliwość na oddziaływanie różnorodnych środków walki npla;

Prowadzone przez grupę naukowo-badawczą badania wykazały, że ugrupowanie bojowe OGM może spełnić powyższe wymagania wówczas, kiedy przyjęcie koncepcji ugrupowania będzie poprzedzone szczegółową analizą otrzymanego zadania przez dowódcę i sztab grupy, a głównie analizą i oceną poszczególnych obiektów npla będących na kierunku działania grupy. Powinna ona dotyczyć wielkości zajmowanego rejonu, składu sił ochraniających dany obiekt, ilości i jakości znajdującego się w nim sprzętu bojowego. Ilości poszczególnych elementów obiektu i stopnia ich wrażliwości na obezwładnienie /zniszczenie/.

Na tej podstawie zacznie krystalizować się ilość i skład poszczególnych elementów ugrupowania bojowego OGM, a także treść zadań dla nich.

Oczywistym jest, że taka szczegółowa analiza i ocena możliwa jest tylko na okres jednej doby. Mimo to ogólna ocena i koncepcja do działań w dniu następnym powinna być wypracowana w sztabie grupy już w dniu poprzednim. Ponadto zadania wykonywane przez grupę w poszczególnych dniach winny być podporządkowane ostatecznemu celowi działania grupy. Cel ten określa armia na cały, przewidywany okres działania grupy /3-4 dni/. To pozwoli dcy i sztabowi OGM na wcześniejsze planowanie działań, a głównie odpowiednie przyjmowanie ugrupowania bojowego grupy na poszczególne dni walki stosownie do wynikających cząstkowych zadań.

Należy stwierdzić, że w przypadku ćwiczenia szkieleto-owego III kursu i PSOSu, ćwiczący dowódca i sztab OGM odstąpił od przyjęcia ^(typowego) ugrupowania bojowego dywizji pancernej.

Zostały bowiem utworzone na bazie trzech pułków czołgów trzy zgrupowania uderzeniowe oraz odwód w sile pułku zmechanizowanego bez dwóch bp. Skład poszczególnych zgrupowań uderzeniowych był różny w zależności od przewidywanych zadań. I tak - zgrupowanie uderzeniowe tworzone na bazie 21_pcz obejmowało: 1/7 pa, 7 dar, 2/8 prplot, KGSP; - zgrupowanie uderzeniowe tworzone na bazie 20_pcz posiadało: 2/7 pz, 2/7 pa, 5/31 ABAA, 1/8 prplot, pl. min/8 bsop; - zgrupowanie uderzeniowe tworzone na bazie 19_pcz, posiadało 3/7 pa, 3/8 prplot 7 bsap /bez kid, pl.min, dr inż./, kpont, kpappont.

W dyspozycji dpwódcy OGM z bojowych pododdziałów pozostał drt i dappanc.

Z powyższego składu wynika, że poszczególnym zgrupowaniom uderzeniowym nadana została wysoka samodzielność i wystarczalność. Wydaje się, że w świetle otrzymanego zadania takie ugrupowanie bojowe może zapewnić jego

realizację. Sztab posiadał szczegółowe rozliczenia, na mapie decyzji, ilości i siłę obiektów ^{wyznaczonych} do niszczenia przez poszczególne zgrupowania oraz możliwości bojowe tych zgrupowań.

O przydziale /składzie/ do poszczególnych zgrupowań uderzeniowych większej ilości wojsk zmechanizowanych, inżynieryjnych czy chemicznych zdecydował przede wszystkim rodzaj poszczególnych obiektów npla oraz teren na kierunku działania danego zgrupowania. Po dokonaniu analizy powyższego ^{tego zagadnienia} ugrupowania bojowego grupa naukowo-badawcza stwierdza, że jego niedostatkami jest niewątpliwie brak w poszczególnych zgrupowaniach uderzeniowych śmigłowców bojowych, a więc pozbawienie ich możliwości najszybszego oddziaływania ogniem przeciwpancernym na npla. Ten niedostatek wynikał z tego, że 7 DPanc nie otrzymała przydziału śmigłowców bojowych, a jedynie określony /nie-wielki/ limit do wykorzystania w zasadzie dla zabezpieczenia jej wejścia do działania. Ponadto OGM powinna być wyposażona w raketowe miotacze ognia, które w terenie lesistym oraz zurbanizowanym można szeroko stosować.

Przyjęte przez ćwiczących rozwiązanie w zakresie ugrupowania bojowego OGM chociaż niesprawdzone w praktycznym ćwiczeniu z wojskami wydaje się być właściwe w większości sytuacji operacyjno-taktycznej, a to czy osiągnięty będzie cel działania zależy będzie od właściwej realizacji zadań.

Olbrzymi wpływ na realizację zadań OGM będzie wywierać także ^{że} konkretne działania poszczególnych elementów ugrupowania bojowego, a więc decyzje podejmowane przez poszczególnych dowódców zgrupowań ^z uderzeniowych i umiejętność wykonywania rajdów przez wojska.

Kształt ugrupowania bojowego OGM jest trudny do określenia ze względu na jego konieczną zmienność w działaniach rajdowych. Utrzymywanie spójności ugrupowania bojowego

wszystkich sił grupy w poszczególnych fazach walki w głębi wydaje się nie celowe, a nawet niemożliwe. Wymaga tego charakter działań rajdowych, których istotą jest atakowanie przeciwnika jednocześnie na dużym obszarze i w sposób zaskakujący. Taki sposób działania określa najwłaściwiej idea, "chodzić oddzielnie, a bić razem". Dlatego utrzymywanie spistości ugrupowania bojowego i szukanie jego formy np. rąbu, kotła itp. nasuwa wiele zastrzeżeń.

PROBLEM BADAWCZY Nr 3

"OPTIMALIZACJA WYDZIELANYCH SIŁ I ŚRODKÓW ORAZ STOSOWANYCH SPOSOBÓW DZIAŁANIA DLA NISZCZENIA ŚRODKÓW NAPADU JĄDROWEGO, STANOWISK DOWODZENIA I ELEMENTÓW TYŁOWYCH PRZEZ OPERACYJNĄ GRUPĘ MANEWROWĄ"

I. Założenia badawcze

Stosowanie do założonych sytuacji operacyjno-taktycznych w ćwiczeniu szkieletowym nr 300/81 zamierzano zbadać, jaka motywacja decyduje o wydzieleniu w planach operacyjnej grupy manewrowej określonych sił i środków do zwalczania obiektów /celów/ na tyłach wroga. W związku z powyższym grupa naukowo-badawcza koncentrowała uwagę na zdobyciu, wyegzekwowaniu u ćwiczących wszystkich argumentów jakimi kierowali się przy wydzielaniu ilości i rodzajów sił /środków/ do zniszczenia lub obezwładnienia różnorodnych celów. Głównie dążono do wyjaśnienia tych zagadnień w odniesieniu do zwalczania takich celów jak: środki napadu jądrowego, stanowiska dowodzenia i obiekty tyłowe.

Badaniami objęto ćwiczące sztaby 3 A i 7 DPanc zarówno w okresie organizacji i planowania działań, jak i w toku ich prowadzenia przez OGM na tyłach wroga. Zgromadzony materiał badawczy nie stanowi podstawy do wyczerpującego uogólnienia zagadnień problemu. Musi on być poddany wielokrotnej weryfikacji w toku innych ćwiczeń.

II. Wyniki badań

Ilość wydzielanych sił i środków do zniszczenia /obezwładnienia/ obiektów nieprzyjaciela uzależniono głównie od:

- rodzajów obiektu, składu i możliwości jego obsady /ochrony/;
- możliwości interwencyjnych nieprzyjaciela;
- sposobu uderzenia na obiekt;
- możliwości własnego lotnictwa i warunków współdziałania z nimi;
- stopnia uzyskania zaskoczenia;
- warunków terenowych, atmosferycznych i pory doby.

Biorąc za podstawę powyższe czynniki wydzielono następujące ilości sił i środków do niszczenia ujętych w zadaniu obiektów nieprzyjaciela:

Nr obiektu	Rodzaj obiektu działań OGM	Wydzielone siły i środki ze składu OGM do zwalczania obiektów
1	2	3
1	SD 4 DPanc: pow. - 3 x 5 km ludzi - 800 śr.p panc - 80	kcZ - 2 kp - 1
2	4 psap: pow. - 4 x 5 km ludzi - 850 pojazdy - 300	kcZ - 2 kp - 1

1	2	3	4
3	4 pś: pow. - 4 x 5 km ludzi - 200 śm - 24	kecz - 2 kp - 1	
4	stacja rlk: ludzi - 10 pojazdy - 3	plp	
5	bateria pr. "L" : pow. - 4 x 5 km ludzi - 150 wyrzutni - 3 transport - 15 pojazdy - 45	kecz - 2 kp - 1 bhb "GOŹDZIK"-1 dr. sap.	
6	skład AS: pow. - 0,4 x 0,5 km ludzi - 100	kecz - 1 kp - 1	
7	bateria pr "NIKE": pow. - 1,2 x 5 km ludzi - 170 wyrzutni - 12 pojazdy - 10	kecz - 2 plp - 1	
8	Tyły 1 KA/WB/: pow. - 20 x 20 km ludzi - 2000 pojazdy - 900	kecz - 54 kp - 1	
9	pododdział WRE: pow. - 5 x 5 km ludzi - 250 st. rlk - 30 poj. - 20	kecz - 1 plp -	
10	pdp: pow. - 7 x 7 km ludzi - 680 tr. op. - 10 poj. - 217 /park przeprowowy	bp - 1 kecz - 1	

Prowadzenie uderzenia na obiekty nieprzyjaciela mogły zapewnić jedynie takie czynniki jak:

- nieprzerwane śledzenie celu ^(obiekty) działań oraz pewna znajomość tych jego elementów, które warunkują jego dalszą przydatność na polu walki;
- bezbłędne naprowadzenie grupy uderzeniowej na obiekt nieprzyjaciela;
- zaskakujące uderzenie i krótki czas akcji /kilka - kilkanaście minut/;
- zniszczenie najbardziej newralgicznych elementów obiektu /np. w rejonie rozmieszczenia baterii "NIKE" zniszczenie stacji radiolokacyjnych i stacji naprowadzania/;
- poprzedzenie uderzenia z lądu uderzeniem z powietrza lub ogniem artylerii;
- izolacja odwodów nieprzyjaciela i zorganizowane odejście z rejonu działań.
- maskowanie, dezinformacja, pozorowanie.

WNIOSKI KOŃCOWE

W wyniku przeprowadzonego badania rozwiązano postawione zagadnienia ogólnego problemu badawczego jakim była "Organizacja i działanie operacyjnej grupy manewrowej w operacji zaczepnej armii". Częstkowe zagadnienia badawcze ogólnego problemu zostały przebadane, a zgromadzony materiał wzbogaca warsztat badawczy, stwarzając podstawę do uogólnień i ustaleń.

Zbyt krótki okres przeznaczony w ćwiczeniu szkieletowym na problematykę operacyjnej grupy manewrowej nie pozwalał na głębsze zbadanie założonej problematyki. Dlatego proponuje się:

1. Kontynuować badania problemu przez powołany stały zespół badawczy wykorzystując ćwiczenia grupowe, dowódczo-sztabowe, gry wojenne, kolokwia i inne przedsięwzięcia programowe

szkolenia operacyjno-taktycznego w ASG WP.

2. Nawiązać współpracę w badaniu problematyki operacyjnej grup manewrowych z okręgami wojskowymi, a nawet wybranymi związkami taktycznymi wojsk.
3. W skład zespołu badawczego powołać doświadczonych pracowników naukowych uczelni reprezentujących różne specjalności.
4. Zgromadzone materiały badawcze zweryfikować w ćwiczeniu z wojskami, opracowanym i kierowanym przez kadre ASG WP wg planu zespołu naukowo-badawczego.
5. Przed kompleksowym opracowaniem problemu badawczego zorganizować konferencję /sesję/ naukową będącą ostateczną weryfikacją badań.

KIEROWNIK ZESPOŁU NAUKOWO-BADAWCZEGO

Załączników 4 na 4 arkuszach (tylko egzemplarz nr 1)

- nr 1. Schemat działania OGM.
- nr 2. Raid w rejonie b. "L"
- nr 3. Raid w rejonie b. "NIKE"
- nr 4. Raid w rejonie połowego punktu zaopatrzenia.

Wykonano w 3 egz.

Egz.Nr 1 - Bibl.Naukowa ASG WP

Egz.Nr 2 - Wydział Wojsk Lądowych

Egz.Nr 3 - płk prof.K.NOŻKO

Wyk. Zespół oficerów

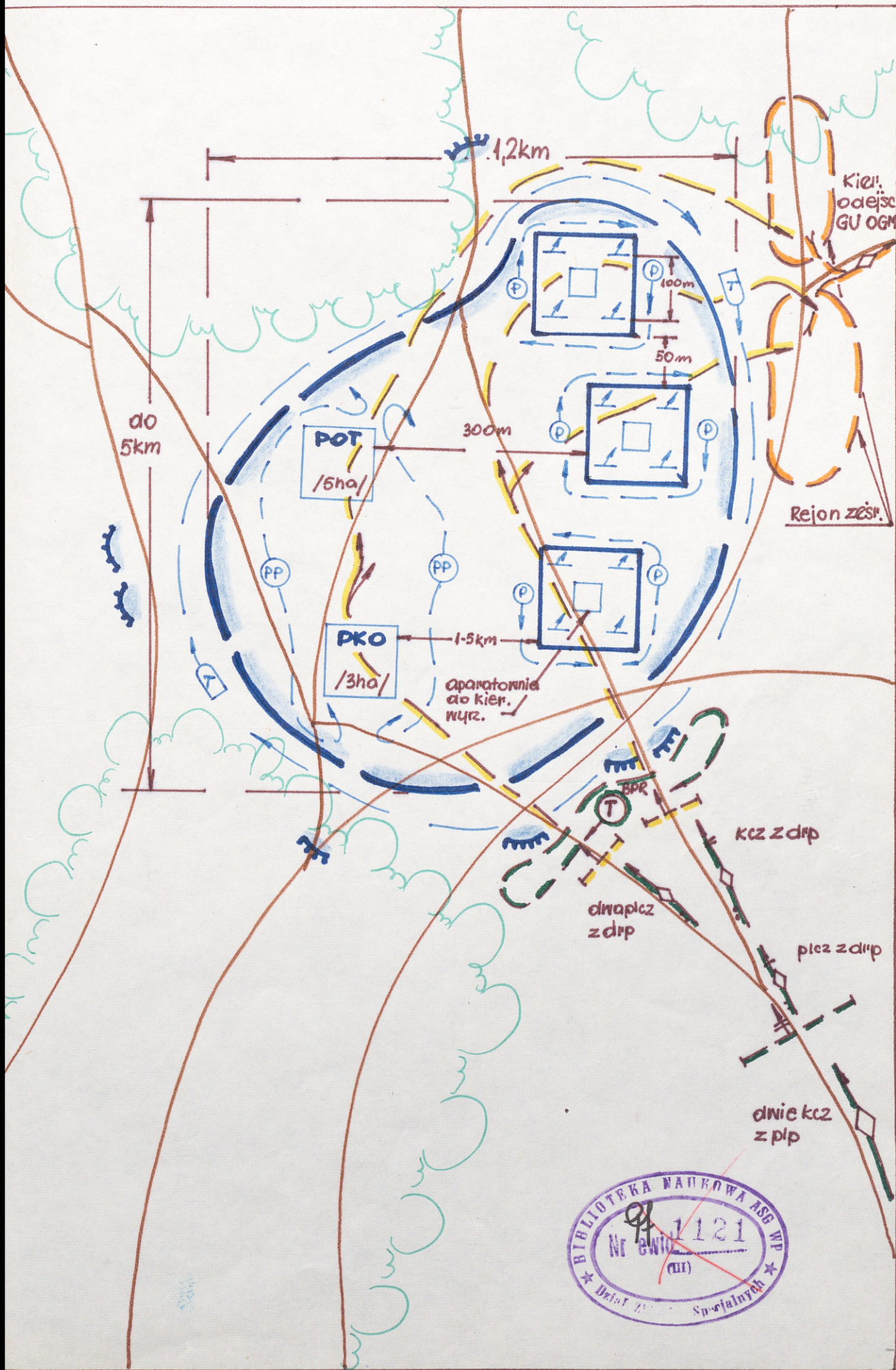
Druk.J.B.dn. 3.07.1981 r.

Nr ks.masz. Pf 63/ON

RAJD W REJONIE B „NIKE”

zbiórnik nr 3

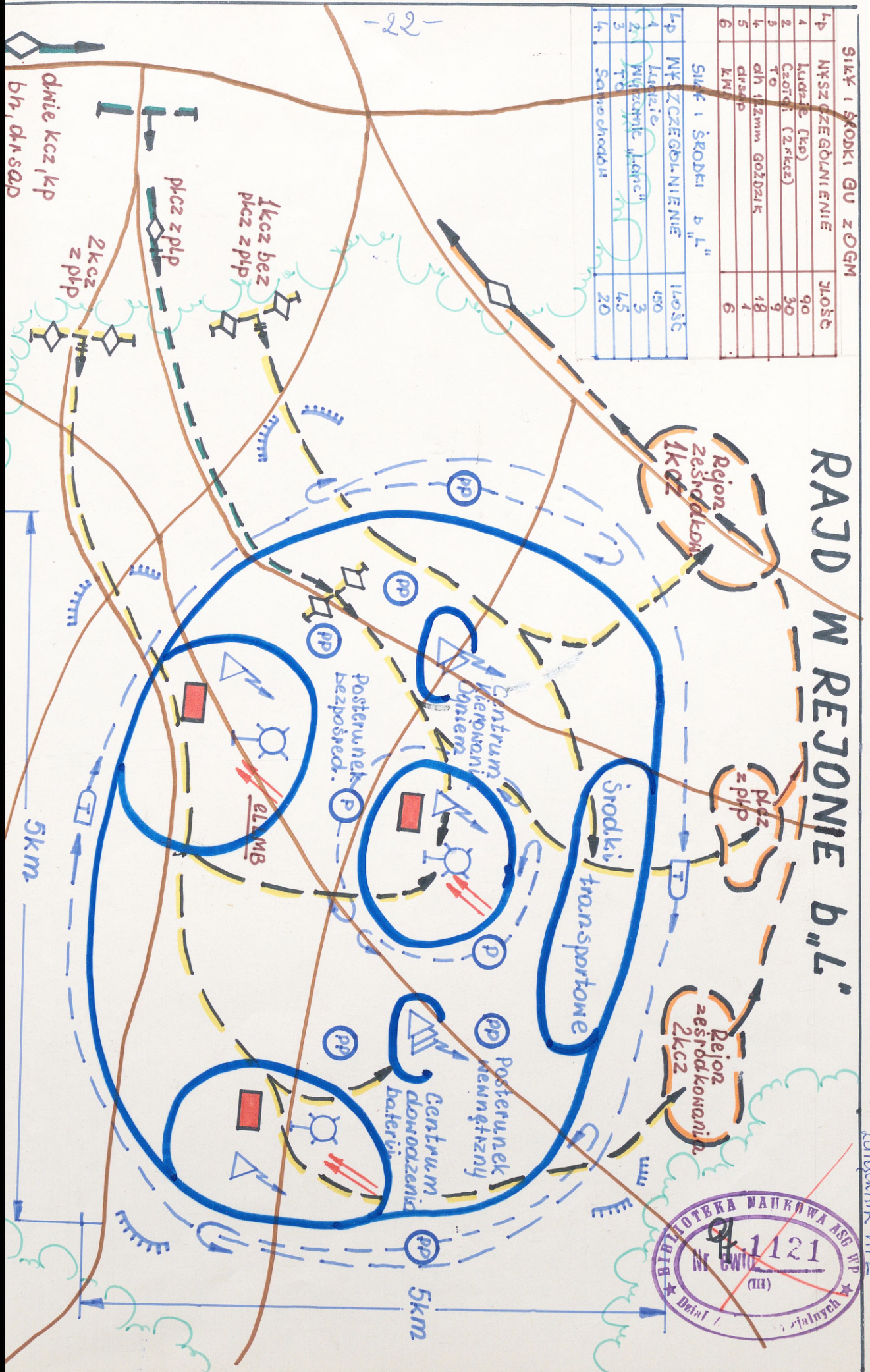

Lp	WYKAZ CZĘŚCI	LIČBA
1	Ludzie (kp)	90
2	Żołnierze (2. r. kcz)	30
3	TO	9
4	dm szwm Goździk	18
5	dm sap	4
6	km	6

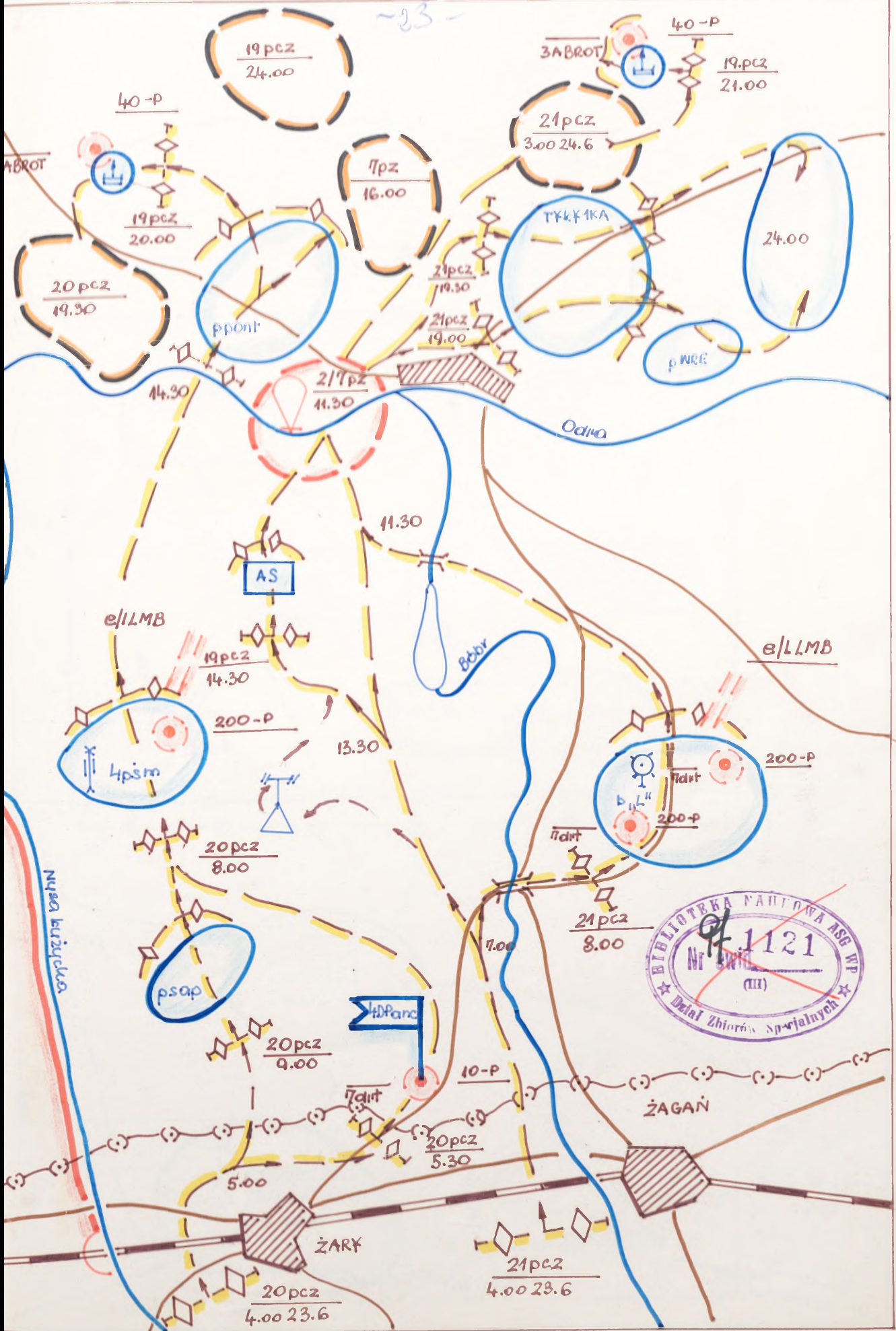
Lp	WYKAZ CZĘŚCI	LIČBA
1	Ludzie	150
2	Wojownicy "kocz"	3
3	TO	4,5
4	Sapochodni	20

RAJD W REJONIE b.l.

SCHEMAT DZIAŁANIA OGM

-23-

BIBLIOTEKA NAUKOWA PAN WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. 042502